



26 квітня
2006 року
№12
(990)

ЧЧАЕСИ НОВИНИ



WWW.chnpp.gov.ua

Чорнобильська АЕС:



20 весен надій і звершень

На планетарному календарі - знову 26 число чорнобильського квітня. Ця дата поціляє в серця сучасників, як 22 червня 1941-го поціляло в серця наших батьків і дідів.

Проте вона для колективу Чорнобильської АЕС від віколомної весни 1986 року є її поворотним пунктом в осмисленні безпечного поводження з мирним атомом, початком успішного наступу на некеровану радіацію. Будуючи, а потім перетворюючи об'єкт "Укриття" на екологічно безпечну систему, готуючись до безпечного зняття з експлуатації зупинених ядерних реакторів, ведучи моніторинг забруднених територій у зоні відчуження персонал станції здійснює унікальний внесок у світову культуру безпеки, робить все, аби над атомними станціями планети більше ніколи не пролунав сигнал небезпеки.

**Генеральний директор ДСП ЧАЕС Ігор ГРАМОТКІН:
НЕ МЕТАФОРА, А РЕАЛІЇ**



Минуло два десятиліття від тієї весни, коли мирний атом надав людству про те, що необережність у поводженні з ним може суттєво вплинути на хід світової історії, що питання безпеки є ключовим у планетарному розвитку атомної енергетики.

Чорнобильська атомна електростанція в уяві багатьох людей асоціюється виключно з трагічними подіями квітня 1986-го. Але ЧАЕС - єдине місце на планеті, де день пам'яті про чорнобильські події сприймається не як метафора, а як найдостовірніша реальність. Адже більше, ніж персонал станції і члени їх сімей, ніж жителі Прип'яті і чорнобильського регіону, ніж прибулі на ліквідацію аварії і її наслідків фахівці різних професій, воїни, ніхто не постраждав. Для колективу станції обпалений аварією квітень став найдраматичнішим днем в історії підприємства.

Ліквідація наслідків аварії - інтернаціональний подвиг, символ мужності і єднання людей перед лихом, у приборканні якого брали участь понад 600 тисяч чоловік зі всього колишнього Радянського Союзу. Великою ціною оплачено збереження й відродження станції.

Чорнобильську атомну на зламі тисячоліть було зупинено достроково. Сьогодні державне спеціалізоване підприємство у складі Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій - першопрододець на нелегкому шляху припинення експлуатації атомних блоків, вирішення соціальних проблем працівників станції, незмірні людські сили й інтелект яких щоденно вкладаються в буденну роботу.

Атомну станцію зупинено, але персонал підприємства, спільно з Міністерством України з питань надзвичайних ситуацій, продовжує виконувати не менш важливі завдання, серед яких - підтримання енергоблоків у безпечному стані, підготовка до зняття з експлуатації ядерних установок, поводження з ядерним паливом та радіоактивними відходами, перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему. Самовіддана праця колективу ДСП "Чорнобильська АЕС" є гарантією ядерної та радіаційної безпеки зупиненої станції.

**Славутицький міський голова Володимир УДОВИЧЕНКО:
ВИЩІЙ ВИМІР ВИЩОЇ МОРАЛІ**



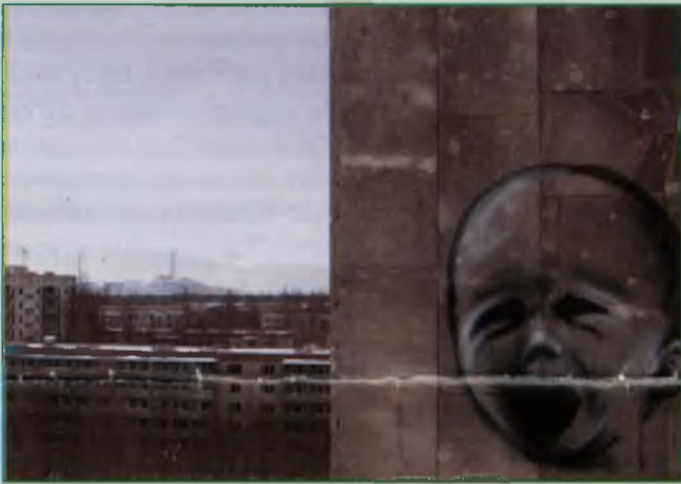
Колективу Чорнобильської АЕС увесь час випадали випробування. Тільки-но він у кінці 86-го повернув до життя діючі енергоблоки, прийняв до експлуатації об'єкт "Укриття", як станцію знову почали закривати. Ще в радянські часи український парламент встиг прийняти рішення про зупинку ЧАЕС. Тоді ми переконували парламентарів, що того не можна робити. І переконали. Нам дали ще п'ять років відстрочки, а також вперше в директивних документах записали рядок про соціальний захист працівників ЧАЕС та жителів Славутича.

Потім був Меморандум про взаєморозуміння щодо закриття ЧАЕС. Його прийняли тихо, під килимом влади української і західних країн. Тому він виявився таким куцом і не відбивав повною мірою інтереси України. І в цих умовах добудовувалось місто енергетиків.

У 2000-му ЧАЕС довелося-таки зупинити. Станція більше не могла допомагати місту у вирішенні проблем. Славутич прийняв виклик долі. І вистояв. Сьогодні він є конкурентоспроможним. Такої інфраструктури немає більше ніде. Її створили ми, славутичани, в єдиній славутицькій громаді.

В основному на власні сили нам доводиться розраховувати і в реалізації заходів з нагоди 20-річчя початку ліквідації наслідків Чорнобильської аварії. У Славутичі проведено Європейську конференцію, Міжнародний молодіжний екологічний форум, які одержали широке висвітлення у ЗМІ. Світова громадськість узнала про проблеми колективу ЧАЕС, Славутича і чорнобильської зони. І вже є резонанс: про готовність надати допомогу нам заявляють фінни та німці. Найближчими днями ми візьмемо участь у Чорнобильській конференції під егідою Катерини Ющенко, щоб там відстояти свою позицію - проти звіту МАГАТЕ: Чорнобиль - це величезні проблеми, найголовніше - проблеми людей, які потерпіли від лиха. Вирішення їх може об'єднати політиків і народи в подоланні важких наслідків, у постановці питання перед світовим співтовариством. Світова спільнота, допомагаючи нам, допомагає сама собі.

Забувати про Чорнобиль не можна. Він сприяє осмисленню того, що було, допомагає стати моральніше, щоб не стерлися в пам'яті ті, хто віддав своє життя у 1986-му, і ті, хто кладе своє здоров'я на вівтар суспільної потреби.

ФОТОЛЕТОПИСЬ

1. 1977г. ЧАЭС готовится к физическому пуску 1-го блока.
2. 1986г. Началась ликвидация запроектной аварии на 4-м блоке станции.
3. Барельеф на стене припятского городского роддома виден и сегодня. По замыслу авторов, он рассказывает о первом крике нового человека. Авария внесла коррективы в символический смысл картины.
4. Сентябрь 1986-го. Заканчивается строительство укрытия над разрушенным реактором.
5. Славутич - самый молодой город в Украине. После Чернобыльской катастрофы он был построен специально для работников ЧАЭС.

ВЕКТОРИ ТВОРЕННЯ

Наш співбесідник - заступник міністра України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Володимир ХОЛОША

Доля Володимира Івановича Холоші міцно пов'язана з Чорнобильською АЕС. Тут він починав свій шлях енергетика-атомника в якості інженера. Тут здобував неоціненний досвід управлінського спілкування з людьми на комсомольській і партійній роботі. З 26 квітня 1986-го і дотепер - учасник всіх головних подій, пов'язаних з ліквідацією найбільшої техногенної катастрофи та її наслідків на станції і в 30-кілометровій зоні. До речі, він безпосередньо причетний до створення першої в епіцентрі лиха газети - "Вісника Чорнобиля", працюючи в якій ми, журналісти, мали можливість постійного спілкування з сьогодишнім співрозмовником.

Кореспондент: Володимире Івановичу, пам'ятається, ще на зорі чорнобильських процесів Ви пропонували вживати замість терміну "ліквідація наслідків аварії" поняття "мінімізація наслідків аварії".

В.Холоша: Ліквідувати наслідки аварії ми повністю не зможемо. Тому що не повернемо життя тих людей, які померли через аварію. Не повернемо у використання зруйнований четвертий енергоблок. Не повернемо чималі матеріальні втрати і здоров'я. Тому ми говоримо не про ліквідацію наслідків аварії, а про мінімізацію. Оптимальна мінімізація наслідків аварії - в цьому полягає наше завдання.

Кореспондент: Двадцять років тому Ви працювали на Чорнобильській АЕС. І раптом квітневої ночі трапився крутий поворот у Вашій долі і долі Ваших колег...

В.Холоша: Пам'ять зберегла багато чого з тих днів. Хочу перш за все відзначити, що колектив діяв у непростих умовах, особливо ті люди, які працювали в квітні, травні, червні 86-го, тобто у гострий період, коли і радіаційні дози були до кінця незрозумілі, і гроші ще не платили за тяжку працю. Так от, подвиг людей, які пройшли крізь цей період і частина з яких, на жаль, пішла з життя, ще потребує свого осмислення і описання. Доцільно було б здійснити окремий проект і переговорити з кожним учасником подій про те, як вони працювали, що переживали, відчували, та записати їхні враження. Вважаю, це найважливіше з того, що ще б слід було зробити всім нам.

Працівники Чорнобильської АЕС - категорія особлива. Наприклад, військові, які працювали в зоні аварії, одержавши навіть великі дози, рано чи пізно пішли звідти. А працівники станції були прив'язані до робочих місць, до об'єкта, і замінити їх особливо не було ким. Вони часто густо не знали, де перебували в той час їхні сім'ї, які дози опромінення одержують на робочих місцях чи по дорозі до них. Це була виключна напруга, яка і вміщується в понятті подвигу.

Кореспондент: Дивовижно: у час найбільшої напруги виявлялась турбота про людей майже на всіх ділянках! Це взагалі було притаманним моральній атмосфері, яка панувала в 30-кілометровій зоні. Коли ж у нашому суспільстві почали ставитися до чорнобильців по-іншому?

В.Холоша: Цей злам відбувся не в якусь одну мить. Трапилось це з часом, коли гострота проблем трішки притупилася, коли було виконано низку невідкладних робіт. Збудували "Укриття", провели мінімальні роботи з дезактивації, запустили енергоблоки... і коли вийшли на більш-менш вторований шлях, то увага до нього послабилася і змінився стиль подачі чорнобильських проблем. Дуже помітний відбиток наклали два фактори - політичний та інформаційний.

На жаль, політикум завжди використовував Чорнобиль у своїх цілях. І перед кожною виборною кампанією політики вважали за необхідне загострити увагу на "жахках", які начебто мають місце на станції і в зоні. До речі, слово "зона" виявилось невдалою назвою для території відчуження. Бо воно мимоволі викликало у всіх якісь кримінальні асоціації...

Додала свого негативу й інформаційна складова. Справді, дуже часто про Чорнобиль писали некваліфіковано. Ось і зараз у ЗМІ рідко говорять про те, що працює чорнобильців, до речі, за вельми незначні бюджетні кошти, забезпечено стабільну ситуацію для навколишніх територій.

Кореспондент: Володимире Івановичу,

що, на Ваш погляд, знаменували спорудження укриття над зруйнованим четвертим блоком, після аварійний пуск трьох енергоблоків?

В.Холоша: Це - небуденна подія. Скажу більше: яки це відбулося зараз, у цій державі, можливо, б так послішати з пуском блоків. То було політичне рішення. Країна наближалася до зими, потрібна була електроенергія. Питання постало - і персонал станції його виконав. Щодо "Укриття" альтернативи не виникало: завал треба було закрити. Життя показало, що цей об'єкт і сьогодні стоїть і виконує свої функції з ізоляції та локалізації в мінімально необхідному обсязі. Праця тисяч людей, які пройшли через це горнило в 86-му, через дози, бруд, пилюку, відсутність усталених технологій, відсутність проекту, також ще потребує осмислення. Це - героїка...

Кореспондент: Чорнобильська атомна, мабуть, не відпускає Вас далеко від себе. З минулого року Ви знову впритул займаєтеся її проблемами, оскільки станція ввійшла до складу МНС. Чи вдається, на Ваш погляд, дати додатковий імпульс діяльності підприємства?

В.Холоша: У підпорядкуванні Чорнобильської АЕС з Мінпаливенерго в Міністерство з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи не бачу нічого особливого. Все залежить від уваги до вирішення її проблем. Не можна знизити рівень уваги до перетворення об'єкта "Укриття" в екологічно безпечну систему і майбутнього зняття з експлуатації ЧАЕС. Напрямок діяльності станції на сьогоднішньому етапі збігається зі статутними завданнями нашого міністерства.

Щодо колективу станції, зрозуміло, ситуація складається непростю. А вже протягом мінімум десятиліття він перебуває в сфері впливу великої політики. Вплив на настрої в колективі справляла і досить часта зміна керівництва станції. Аби нормально щось виконати на складних технологіях і складних об'єктах, треба хоча б два-три роки попрацювати без змін. На жаль, траплялося так, що за рік-два директори станції в силу різних причин змінювались. Це не додає стабільності ні у вирішенні завдань, ні у стратегічному баченні проблем. Тактичні питання, звичайно, вирішувались, а ось ті, що потребують копіткої роботи протягом років, вирішувались недостатньо кваліфіковано. Зараз на станції новий молодий директор, нова команда. Причому директор і його заступники з тієї когорти, яка прийшла на станцію після аварії. Це - нова генерація експлуатаційників. Вони досить активні, мають гарний вік. Уже є досвід і ще є здоров'я. І розум працює ініціативно. Тому я з оптимізмом дивлюся в майбутнє станції. На жаль, у молодих ще не все виходить, не на все вони звертають увагу. Але кваліфікація у них певна є. Мають знання та енергію. Управлінський досвід з часом прийде. І вони зможуть кваліфіковано вирішувати поставлені проблеми.

Кореспондент: Свідомість громадськості ніколи не відділяла проблем Чорнобильської АЕС від тих, що вирішуються у 30-кілометровій зоні та на інших забруднених територіях...

В.Холоша: Є дві великі проблеми. Одна полягає в підтриманні мінімального впливу викидів, які знаходяться на рельєфі і в зоні відчуження, на навколишній території, де прожи-



Фото Володимира САВРАНА

"Я должен пройти этот путь до конца"

Позади - двадцать чернобыльских лет. Кажется, все было так недавно. Но за это время выросло целое поколение. Уже взрослыми стали девочки и мальчишки, появившиеся на свет в тот год, когда остановилась жизнь молодого города, окрестных деревень, целой тридцатикилометровой зоны вокруг Чернобыльской атомной... Тогдашние дети сегодня лишь по рассказам родителей, по книгам и фильмам знают о случившейся трагедии. Неспроста ее называют "войной" - принести столько горя и потерь, потребовать столько мужества и героизма, так перевернуть тысячи жизней действительно может только война. Оценить, осознать, прочувствовать это юному поколению, наверное, так же трудно, как понять, к примеру, тех, кто прошел Великую Отечественную. Скупы, некрасочны, да и неохотны воспоминания участников процесса, называемого ликвидацией последствий аварии. Ведь большинство из них не считают себя героями, просто каждый выполнял свой служебный и человеческий долг. Многие продолжают выполнять его и сегодня. Один из них - Владимир Петрович ЦЕГОЛЕВАТЫХ, ведущий инженер-электронщик цеха теплоавтоматики и измерений ГСП "Чернобыльская АЭС", который вспоминает:



Фото Константина ДИОРДИЕВА

КАК МОЛОДЫ МЫ БЫЛИ...

Родом я из Сибири, из села в Кемеровской области на границе с Красноярским краем. Когда мне было 15 лет, родители решили переехать на Донбасс, в Луганскую область. После окончания Донецкого политехнического института по специальности "автоматика и телемеханика" был направлен в Чернигов на радиоприборный завод. В тот момент с этого предприятия многие увольнялись - переезжали в Припять. Я тогда еще ничего о Чернобыльской АЭС не знал, но решил с коллегами приехать сюда - посмотреть, что же это такое. Прибыл я на станцию 1 ноября 1977 года. Меня приняли в цех теплоавтоматики и измерений.

Это было замечательное, удивительное время... Мы были молоды, не знали трудностей, а если они и возникали, то были нам ничем. Свою жену я нашел в цехе ТАИ, она работала табельщицей и секретарем-машинисткой. Поселились мы в деревушке Зимовище, через которую электричка проезжает теперь по дороге на станцию и обратно, за мостом сразу. Цены тогда были - 15 советских рублей в месяц за квартиру, продукты в селе дешевые...

Самым ярким, наверное, событием для меня было строительство и пуск третьего энергоблока в 1981 году. Первый блок, когда я пришел, был практически пущен, второй уже был построен - мы вводили его в эксплуатацию, а вот третий и четвертый мы подняли с нуля. Поднабрались опыта на первых двух блоках, имели высшее образование, и должности мастеров на третьем блоке доверили молодым. Это и было становление нас как специалистов.

Чем еще те годы памятни? Получение квартир, Олимпиада, смерть Высоцкого - всем этим отмечено для нашего поколения начало восьмидесятых...

26 АПРЕЛЯ 86-ГО...

Я на этих испытаниях был, они начались в ночь с четверга на пятницу, с нуля часов, то есть более чем за сутки до катастрофы. В то время и у нас была заявлена на программу одна работа: снятие разгонных характеристик автоматических регуляторов давления в барабанах-сепараторах. Эксперимент выполняли на полной мощности. Тогда смена работала по восемь часов с пересменкой в полночь. Когда мы приехали на смену, нас начали торопить, чтобы быстро сделать свое задание, которое стояло первым в общей цепочке, и освободить время для более важных работ. Так говорил Анатолий Дятлов, который тогда командовал испытаниями. Мы работали примерно до трех ночи, потом где-то в обед в пятницу нас отпустили домой. Вечером сел в поезд Янов-Чернигов и уехал в Иолчу, где жила моя теща - картошку сажать. В субботу над нами начали летать вертолеты. Это вызвало определенное беспокойство, но сначала и в голову не приходило, что на станции что-то серьезное могло случиться. В селе не было возможности получить какую-то информацию. Только к вечеру 26-го стали говорить о трагедии. В это время жена оставалась в Припяти, лежала в больнице с маленькой дочкой - в возрасте 1 год и 8 месяцев у

девочки было воспаление легких. Жене пришлось срочно выписываться, потому что начали уже пожарные поступать. Жена с детьми приехала в Иолчу, а я как раз собирался за ними, и мы на железнодорожной станции встретились. У дочери началось сильное обострение болезни - ведь пневмонию так и не вылечили. Ее забрали в больницу в Комарин.

5 мая я с трудом нашел, где находятся штаб ЧАЭС, службы, отдел кадров - оказалось, что в Полесском. Прямой дороги уже не было, надо было добираться через Чернигов и Киев. Но когда прибыл на работу, меня отправили устраивать семью и ждать вызова. Снова обратный путь - через Киев, Чернигов... И уехали мы в Краснодарский край к моей тетке, почти все лето семья жила там, а в августе получила путевку в Алушту. Родственники принимали нас радушно, у чужих людей жить не приходилось. Несколько прохладное отношение ожидало позже в Киеве: вокруг нас стояли "малосемейки", киевляне ожидали расширения, а жилье отдали нам, припятским. Лишь с годами проблема решилась.

С ТРУДНОСТЯМИ - НА ПЕРВУЮ ВАХТУ

В Краснодарском крае меня успели принять на работу - там строилась Краснодарская АЭС. Но в середине июня пришла телеграмма-вызов: мне предстоит прибыть на ликвидацию последствий аварии. И я, не раздумывая, немедленно приехал сюда. Базировались тогда в пионерлагере. Там со мной еще одна беда приключилась. В Полесском пришлось ночевать в клубе: в зале были только матрацы, без простыней, вода питьевая - в баке, одна кружка на всех, жара... В общем, заболел я корью в свои тридцать лет. Еду на работу - а у меня температура 40, и меня прямо в белой одежде отвезли в изолятор в Полесское. Восемь дней - в закрытой комнате, без света, а потом больничный в руки - и отправили. И я в той же белой одежде, в бахилах иду по Полесскому: ни денег, ни документов, ни пропуска. Нашлись, к счастью, люди, которые меня знали, выписали мне какой-то документ, по которому я прибыл в пионерлагерь "Сказочный". Там узнаю: все уже выселились, уехали на корабли в Зеленый Мыс, и лишь ветер гонит бумажки по пустым коридорам... Добрался кое-как до этих кораблей, нашел там свой мешок среди сотен других. Это было начало июля, я был зачислен в первую вахту, и на следующий день поехал на работу.

Уже приняли решение о пуске блока №1, а затем и №2, о проведении дезактивации и ремонта перед пуском. Народу было еще очень мало, участки и лаборатории стали наполняться персоналом только в августе.

В нашей лаборатории к тому времени было всего семь человек. Приходилось осваивать свои старые рабочие места. И прибыли мы на блок "В" первой очереди: отметка 23, помещение 684. В помещении было 400 миллирентген в час - работать, конечно же, нельзя. Излучение шло из окон, с улицы: под окном стоял кран. Мы делали на окнах свинцовые шторы в два ряда, стеллажи и оборудование ставили к окнам, а рабочие столы - к двери. После дезактивации фон стал около 15 миллирентген возле окна и

2 мР/ч - в углу напротив. Так и приступили к ремонту блока номер один.

РЕШИЛ - И ВСЕ ТУТ!

Почему принял решение вернуться сюда? Решил - и все! Это - станция, которую мы строили для себя! Строились пятый и шестой блоки, начинались работы за рекой, там уже ездили бригады строителей на разметку площадки... Мы строили станцию, чтобы жить и работать здесь, надолго и всерьез. Кто бы ее восстановил, если не мы?

О переезде в Славутич... В августе нам объявили, где будет город. Еще не было названия (предлагали даже назвать Припять-2). Колоссальное давление на нас началось в 1988 году весной. Но я решил так: к тому времени я уже отработал на станции 11-12 лет, стал профессиональным атомщиком, и другого пути для себя не видел. А вот принимать решения за своих детей я не могу, пусть они профессию выбирают сами. То есть, я не мог оставить Чернобыльскую АЭС, продолжал работать, но решил не переезжать в Славутич. Мне, наверное, дали бы коттедж, но я никогда не жалел о сделанном выборе, и сейчас живу в Киеве - там, куда заселили.

Когда в 88-м отменили вахтовый метод, я перешел в подрядную организацию "Южэнергоремонт", а потом в "Южэнергоавтоматику". Меня направили на капитальные ремонты на четырех тепловых электростанциях. Я везде был руководителем ремонта от цеха ТАИ. Это была серьезная школа, меня бросали, как в воду: хочешь жить - выплывешь. Так было до лета 1989 года. После этого я прибыл на ЧАЭС в составе участка от предприятия "Южэнергоавтоматика" и работал до июня 96-го в ЦТАИ в вахтовом режиме. Потом наступил кризис с платежами, и, конечно, первыми полетели "под нож" подрядные организации. Я перешел в цех радиационно-технологического контроля объекта "Укрытие" на участок ремонта сложной техники.

А МОГЛО БЫ БЫТЬ НЕ ТАК...

Жаль, конечно, что 20 лет назад все так произошло. Сейчас был бы город Припять, было бы много энергоблоков... Хотя, оглядываясь назад, понимаю, что в работах по ликвидации во всем поступал бы точно так же, ничего не хотел бы изменить. На ликвидации было много народу разного, но мы видели, что некоторые прибыли на одну-две вахты: немного заработать и уехать. И мы понимали: это наша станция, мы ее строили для себя, и нам ее спасать. Прохожу сегодня по пустым коридорам, вспоминаю, что здесь было раньше, сравниваю с тем, что есть теперь, и становлюсь, конечно, грустно и обидно.

Дети, кстати, не пошли по моим стопам. Сын работает в технической дирекции издательства "Блиц-информ", учится заочно в КПИ. Дочь заканчивает университет, параллельно работает менеджером в фирме "Пожинновация". Думаю, я принял правильное решение, когда не сделал детей атомщиками - в Киеве у них больше возможностей для самореализации.

ЗАВЕРШИТЬ ПОЛНЫЙ ЦИКЛ

В цехе ТАИ работал мастером по автоматическому регулированию, а в цехе технологического контроля ОУ профиль несколько изменился. Приходилось обслуживать все: начиная от связи и компьютеров и заканчивая промышленным телевидением, то есть, вся сложная техника была в зоне нашей ответственности.

В Киеве много хороших предложений работать, но если я уйду сейчас, у меня останется впечатление какой-то незавершенности. Есть задачи, которые нужно выполнить на ЧАЭС, и тогда уже можно будет со спокойной совестью уходить на пенсию, на заслуженный отдых - когда будет пройден, так сказать, полный цикл. Сейчас акценты потихоньку смещаются на периферию: заводы по переработке жидких и твердых радиоактивных отходов, объект "Укрытие" - новые системы контроля, стабилизационные мероприятия, ввод новых объектов инфраструктуры, да и сам новый безопасный конфайнмент. Когда этот путь будет полностью пройден, наше поколение оставит станцию.

Записала Виктория КРАШНОШТАН

Згадаймо усіх поіменно



Вони першими заступили світ від чернобыльської біди, відійшовши у вічність. Вдячна пам'ять нащадків завжди зберігатиме їхні імена, їхні світлі образи...

Навічно у списках персоналу Чорнобыльської АЕС:

ХОДЕМЧУК Валерій
ШАШЕНКО Володимир
ЛЕЛЕЧЕНКО Олександр
АКИМОВ Олександр
КУРГУЗ Анатолій
ОРЛОВ Іван
ТОПТУНОВ Леонід
БРАЖНИК В'ячеслав
КУДРЯВЦЕВ Олександр
ЛОПАТЮК Віктор
ШАПОВАЛОВ Анатолій
ДЕГТЯРЕНКО Віктор
ПРОСКУРЯКОВ Віктор
БАРАНОВ Анатолій
ПЕРЧУК Костянтин
САВЕНКОВ Володимир
ІВАНЕНКО Катерина
КОНОВАЛ Юрій
СИТНИКОВ Анатолій
ПОПОВ Георгій
ПЕРЕВОЗЧЕНКО Валерій
ЛУЗГАНОВА Клавдія
ВЕРШИНІН Юрій
НОВИК Олександр
БІЛЕТ Юзик

Навічно у списках пожежників:

ТИШУРА Володимир
КИБЕНОК Віктор
ПРАВИК Володимир
ІГНАТЕНКО Василь
ВАЩУК Микола
ТИТЕНКО Микола

Навічно у складі вертолїтників:

ВОРОБІЙОВ Володимир
ЮНГКІНД Олександр
ХРИСТИЧ Леонід
ГАНЖУК Микола



Фото Володимира САВРАНА

Доктор медицинских наук Владимир БЕБЕШКО: НЕ СВРАЧИВАТЬ РАДИОМЕДИЦИНУ

Мысль о том, что сворачивание активности в преодолении медицинских последствий Чернобыльской катастрофы выгодно определенным политическим силам в Украине, директор Национального научного центра радиационной медицины Владимир БЕБЕШКО в своем докладе на Первом молодежном экологическом форуме, проходившем недавно в Славутиче, повторил неоднократно

- Чернобыльский форум, проходивший в сентябре 2005 года в Вене, пришел к выводу, что никаких серьезных последствий воздействия радиации на здоровье людей, проживающих на загрязненных территориях или эвакуированных из зон, признанных обязательными (гарантированными) к отселению жителей, не выявлено! До какого цинизма надо было дойти, чтобы принять такую резолюцию! - поделился возмущением Владимир Бебешко.

По мнению г-на Бебешко, данные, обнародованные на Чернобыльском форуме, не могут соответствовать действительности хотя бы потому, что никак не соотносятся с объективной информацией, зафиксированной даже в одних только украинских источниках, не говоря о данных, накопленных в России и Беларуси:

- На сегодня складывается впечатление, что проводится целенаправленная деятельность определенных политических сил в Украине и за ее пределами, ставящая целью сворачивание преодоления медицинских последствий аварии 1986-го года. Политика эта обосновывается представлениями, что из более чем 700 тысяч ликвидаторов и 5 миллионов жителей загрязненных территорий Украины, Беларуси и России большинство получило незначительное облучение - в сравнении с природным радиационным фоном, что не может повлиять на состояние здоровья. Более 4000 случаев рака щитовидной железы вроде бы успешно излечены оперативным способом - однако научные публикации свидетельствуют о многочисленных осложнениях, рецидивах и прочих проблемах.

Достаточно подробно остановился г-н Бебешко на социально-демографических проблемах Чернобыльской катастрофы. Так, согласно обнародованным им данным, в 1986-м из 76 населенных пунктов Украины было эвакуировано 91,2 тыс. человек. Всего до 2003 года из зоны безусловного отселения было выселено 155964 человека. Пострадавшими вследствие

катастрофы считаются 2930184 человека, в том числе 901050 детей. Официальное количество ликвидаторов - 329607 человек. На радиологически загрязненных территориях проживает 2235365 человек, в том числе 464568 детей. В зонах безусловного (обязательного) отселения до настоящего времени живут 9478 человек из 43964, определенных к отселению в 1990-1992 годах. В зонах добровольного гарантированного отселения - 625543 человека, усиленного радиологического контроля - 1600140 человек. Демографические потери на радиационно-загрязненных территориях формируются за счет смертности, темпы которой возрастают в зависимости от коллективной дозы облучения, и за счет детей, не рожденных женщинами наиболее репродуктивно-активного возраста (20 - 29 лет).

Для населения, которое продолжает проживать на загрязненных территориях, главными были и остаются финансовые проблемы и проблемы здоровья. В то же время, значительное количество людей было отселено на территории, где для переселенцев не была обеспечена ни социальная инфраструктура, ни условия для трудоустройства. Сплошной социальный стресс и в том, и в другом случае стали причиной ухудшения здоровья людей, пострадавших вследствие аварии на ЧАЭС.

Что же касается непосредственно состояния здоровья пострадавшего населения, то, на основании данных, собранных в возглавляемом им Центре, можно сделать следующие выводы. Кроме резкого увеличения частоты случаев рака щитовидной железы среди детей, подростков, ликвидаторов, эвакуированных и вообще населения, получившего йодный удар, нет оснований говорить о заметном возрастании количества онкопатологий. Здесь надо отметить: наиболее уязвимой частью населения были и остаются те, кто в 1986-м подверглись воздействию радиоактивного йода, и в первую очередь речь идет о де-

тях, которым на тот момент не исполнилось трех лет или которые находились в утробе матери.

Определенное количество случаев заболевания раком молочной железы фиксируется у 5,5 тысяч женщин-ликвидаторов последствий аварии. Есть смысл говорить и о росте количества случаев миелоидной лейкемии у детей, причем некоторые результаты молекулярно-генетических исследований подтверждают ее радиоиндуцированное происхождение.

- Однако следует подчеркнуть, что наибольшее количество смертей среди населения, пострадавшего или проживающего в зонах радиоактивного загрязнения, происходит, в первую очередь, за счет болезней кровеносной системы.

В поставарийные годы среди ликвидаторов постепенно увеличивается заболеваемость сердечно-сосудистыми, эндокринными и нервно-психическими заболеваниями, фиксируется рост глазных болезней, ширятся болезни бронхолегочной системы...

В связи с упомянутым выше, коснулся Владимир Бебешко и вопросов, которые в самом ближайшем будущем придется решать радиационной медицине. Речь об охране здоровья работников объекта "Укрытие":

- Проблемы тех, кто будет выполнять работы по стабилизации и строительству нового безопасного конфайнмента, можно с большой долей уверенности назвать уже сегодня. Бесчисленное количество вредных факторов непременно окажут отрицательное влияние на здоровье персонала, который будет выполнять и уже выполняет там работы. Многолетние наблюдения за состоянием здоровья профессионалов ЧАЭС и объекта "Укрытие" заставляют нас по-новому оценить условия труда и риски развития соматических заболеваний, особенно - у тех, кто будет выполнять работы в закрытом пространстве, "обогащенном" плутонием.

Майя РУДЕНКО

ФОТОЛЕТОПИСЬ



1. 2000г. Останов 3-го блока.
 2. 2005-2006гг. Стабилизация конструкций объекта "Укрытие".
 3. 2005г. Визит Президента Украины Виктора Ющенко на ЧАЭС.
 4. 2005 г. Сдан в эксплуатацию санпропускник на 1430 мест для персонала "Укрытия".
 5. 2005г. В бывшем помещении азотно-кислородной станции начинается производство первичных тары (бочек) для завода по переработке жидких РАО.
- В материале использованы фото Константина ДИОРДИЕВА, Вадима ИВКИНА, а также архивные материалы*

ВЕКТОРИ ТВОРЕННЯ

2

ває населення і ведеться господарська діяльність. Наприклад, водний фактор зараз дає винос активності з зони в десятки тисяч разів більший, ніж вплив об'єкта "Укриття" на довкілля. Бо "Укриття" має інженерні бар'єри, які працюють значно ефективніше, ніж бар'єри природні. Хоча люди більше бояться впливу об'єкта "Укриття".

Тому програма, котра реалізується в 30-кілометровій зоні, спрямована на стабілізацію радіоекологічної ситуації - уникнення лісових пожеж, обмеження виносу радіонуклідів поверхневими водами, забезпечення нормального поводження з радіоактивними відходами. А програми, що реалізуються на Чернобыльській АЕС і "Укритті", передбачають підтримку об'єктів в безпечному стані, перетворення їх в екологічно безпечну систему. Ці програми і є основними складовими того, щоб вплив зони відчуження і об'єктів, розташованих у ній, був мінімальним.

Кореспондент: Повернемося до людського факто-

ру. З огляду на 20-річчя, хотілось би почути про чергові кроки державної турботи.

В.Холоша: На мій погляд, не можна говорити, що держава забула про чорнобильців, як це іноді стверджується на громадських радах і зборах. Але, на жаль, у нас коло постраждалих від Чорнобиля значно ширше за те, яке можна забезпечити бюджетним асигнуванням. Законодавство про соціальний захист чорнобильців приймалося, як влучно зауважив Володимир Яворівський, з орієнтацією на всеоюзний бюджет, а виконувати його доводиться Україні. Тому говорити про те, що людей забувають, неправильно.

Кореспондент: Чи не закінчаться розмови про чорнобильські проблеми після круглої дати?

В.Холоша: Ні.

Бесіду провели Микола ЛЯБАХ та Віктор КАПУСТА

Новини ЧАЭС

Засновник - державне спеціалізоване підприємство "Чернобыльська АЕС"

Новости ЧАЭС

Редактор Віктор КАПУСТА

Тел.: 2-59 -19, 2-57-46

E-mail: ipo2@chnpp.gov.ua

Віддруковано на базі РВК "Деснянська правда". Замовлення № 5733. Наклад 1000 прим.

Газета заснована у 1995 році.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Кі №830

від 11 листопада 2004 року

Пам'яті журналіста



Зупинилося ще одне любляче чорнобильське серце. На 56-му році життя раптово відійшов у вічність один із фундаторів нашої газети, член Національної спілки журналістів України Григорій Михайлович ЗАХАРЧЕНКО, який поклав на вівтар чесного служіння Чорно-

биллю десять найкращих літ. Світла йому пам'ять!.. Щирі співчуття родині.

Редакція "Новин ЧАЭС"